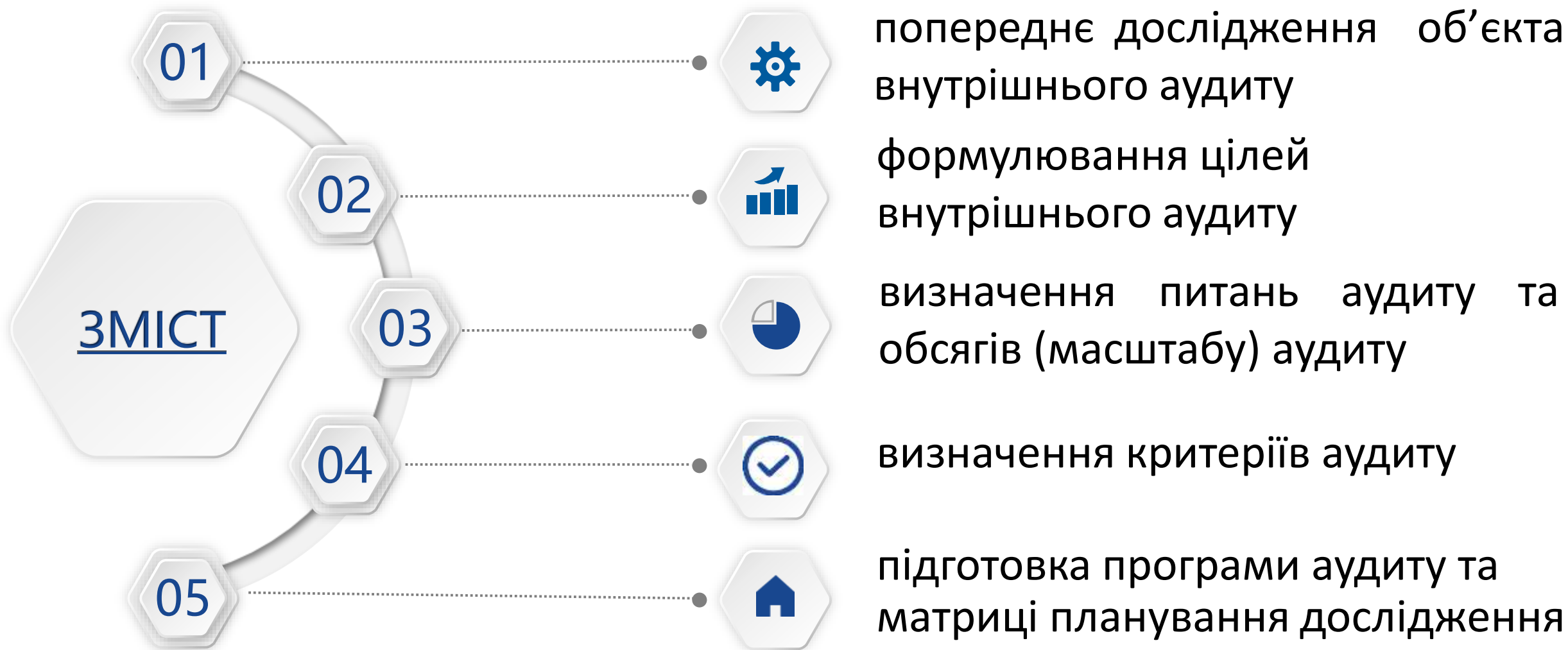

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ АУДИТОРСЬКОГО ЗАВДАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ОБ'ЄКТІВ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування аудиторського завдання необхідно знайти відповіді на наступні питання:

Що?

провести аналіз
проблем чи
використати
інший метод для
визначення теми
і питань аудиту

Як?

визначити
методологію, яку
необхідно
використовувати

Коли?

скласти план дій
і встановити
реалістичний
графік роботи

Хто?

визначити
необхідні знання і
навички для
проведення аудиту,
включаючи
необхідність
залучення
експертів

Індикатори проблем:

- *надходження великої кількості скарг від користувачів;*
- *підвищена увага з боку правоохоронних, контролюючих органів, урядових структур, ЗМІ;*
- *відсутність або неповне досягнення запланованих цілей, незабезпечення очікуваних результатів;*
- *незадовільна якість (обсяги) послуг, що надаються користувачам, суспільству;*
- *значні витрати ресурсів, їх необґрунтовані зміни, в т. ч. при проведенні процедур закупівлі;*
- *нечіткий нормативно-правовий регламент діяльності;*
- *складні схеми реалізації процесу та/або розмита відповідальність;*
- *нові види діяльності або істотні зміни в умовах їх реалізації;*
- *брак надійної, незалежної та своєчасно оновленої інформації щодо результатів діяльності;*
- *бажання керівника організації;*
- *інші.*

Критерії вибору об'єктів аудиту INTOSAI

Постановка завдання

Щоб ефективно здійснити процес планування аудиторського дослідження необхідно:

- ✓ *з'ясувати умови і призначення дослідження;*
- ✓ *зрозуміти, чому його включили в план діяльності з внутрішнього аудиту;*
- ✓ *з'ясувати, яким чином місія установи, її концепція розвитку, стратегічні цілі співвідносяться з об'єктом аудиту.*

Попередній збір, аналіз та документування інформації про об'єкт аудиту

Складання блок-схеми процесу, якою визначається послідовність етапів цього процесу, і заходи контролю, що застосовуються (або можуть застосовуватися).

Ознайомлення з матеріалами попередніх внутрішніх аудитів, які стосувалися даної сфери або процесу.

Проведення інтерв'ю, опитування представників зацікавлених сторін.

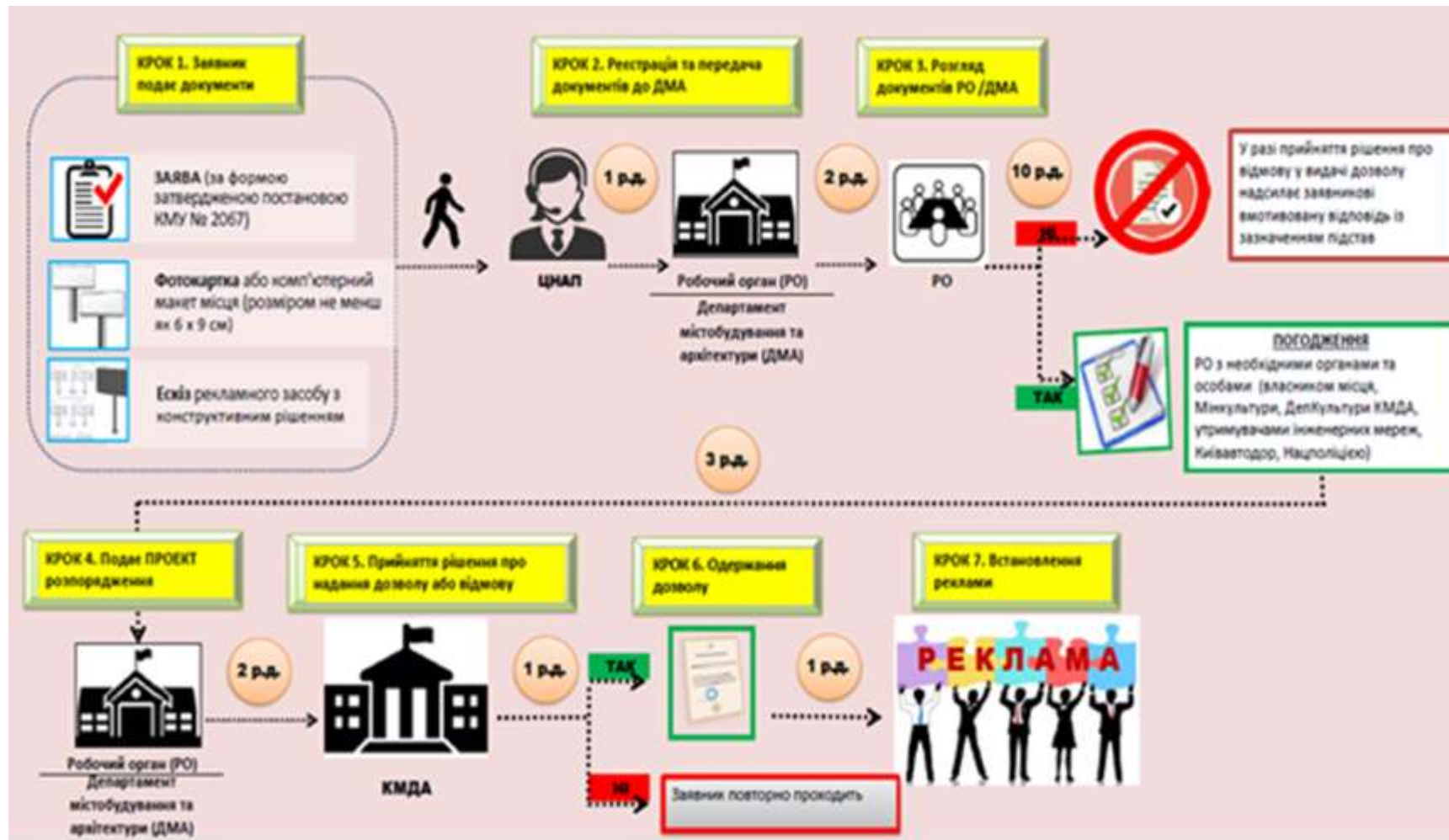
Проведення «мозкового штурму» для виявлення потенційних ризиків, причин існування проблем тощо.

Документування зібраної інформації.

Приклад блок-схеми процесу надання адмінпослуги «Видача дозволу на розміщення зовнішньої реклами» (з матеріалів пілотного проекту)

За результатами складеної блок-схеми необхідно проаналізувати:

- Заходи, що дублюються
- Затримки між кроками
- Непотрібні кроки
- Двозначні ролі та відповідальність
- Час, необхідний на цикл діяльності
- Операції, не покриті необхідними заходами контролю

Методи визначення причинно-наслідкових зв'язків існуючої проблеми

- мозковий штурм;
- метод Ісікави (діаграма «риб'ячої кістки»);
- метод «краватка-метелик»;
- метод «5 чому?»;
- метод сценаріїв;
- інші.

Формулювання цілей внутрішнього аудиту

01

Цілі аудиту є основою процесу планування, оскільки саме ціль має визначати очікуваний результат аудиторського дослідження.

02

І як наслідок, саме за ступенем досягнення цілі(ей) оцінюється якість реалізації аудиторського завдання та відповідно діяльність аудиторської групи.

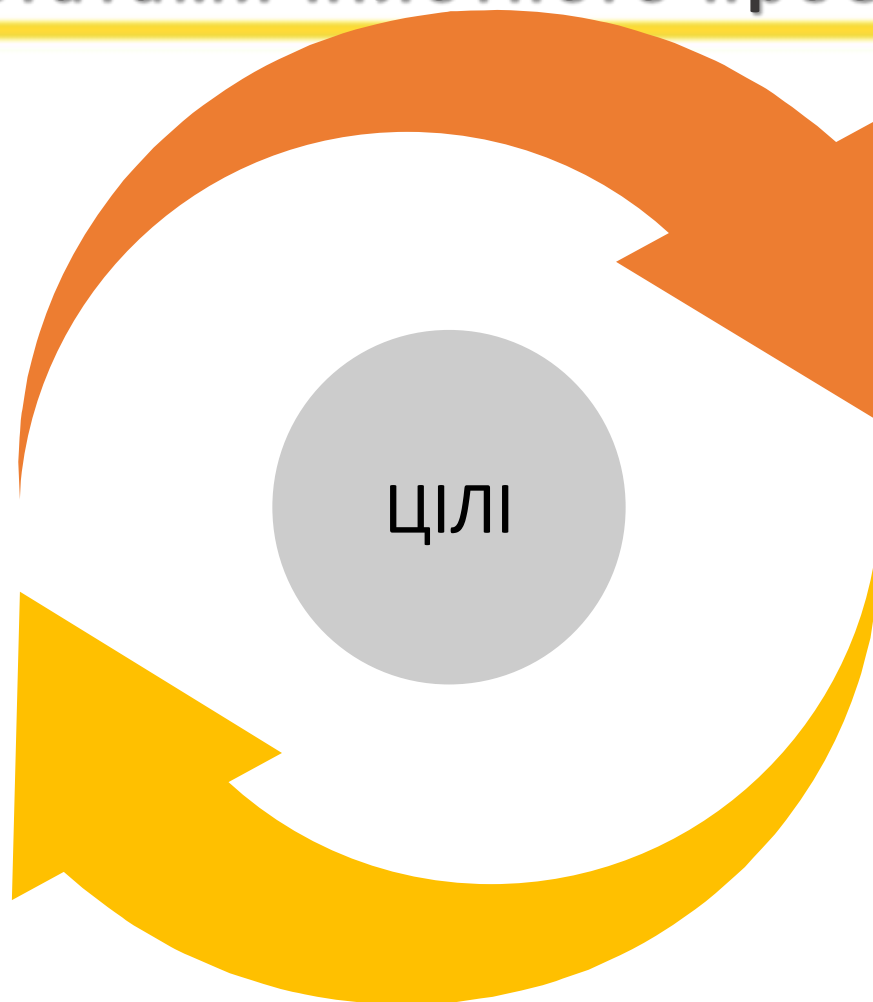

Приклад цілі внутрішнього аудиту (за результатами пілотного проекту в КМДА)

ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ (ЦІЛІ УСТАНОВИ)

Забезпечення надання адміністративної послуги з видачі дозволу на розміщення зовнішньої реклами відповідно до встановлених законодавчих вимог.

ЦІЛІ АУДИТОРСЬКОГО ЗАВДАННЯ

Надати оцінку процесу розміщення рекламних засобів для покращення його ефективності, вдосконалення системи внутрішнього контролю, мінімізації ризиків, властивих рекламно-інформаційному середовищу.

З урахуванням повноважень і відповідальності внутрішнього аудитора

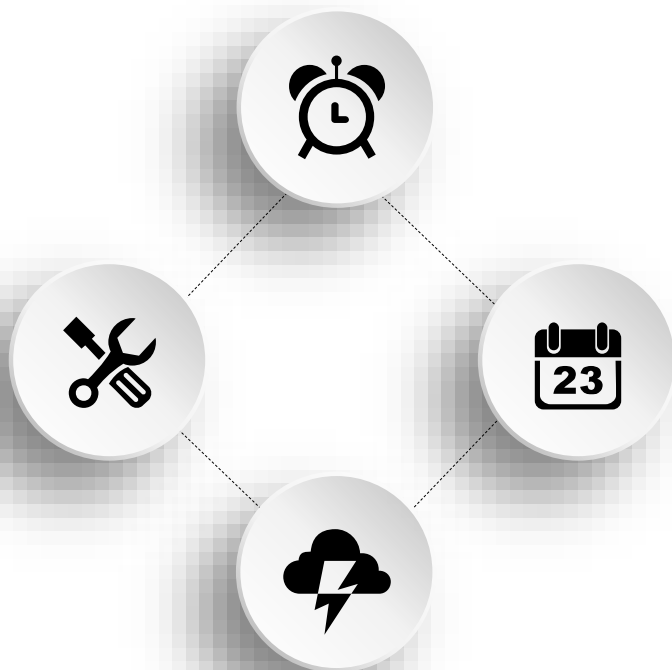
Формулювання цілей аудиту для оцінки ефективності об'єкта внутрішнього аудиту

Під час визначення цілей необхідно також враховувати можливості підвищення ефективності досліджуваної діяльності, у тому числі щодо:

- ✓ покращення якості послуг;
- ✓ мінімізації ресурсів;
- ✓ покращення підзвітності;
- ✓ глибший аналіз потреб користувачів та підвищення рівня їх задоволеності з огляду на наявні ресурси
- ✓ підвищення задоволеності співробітників (підвищення мотивації персоналу, зменшення плинності кадрів і витрат на пошук нових людей тощо)

Цілі повинні бути:

чіткими;

конкретними;

пов'язаними з оцінкою ризиків;

відображати очікування керівництва.

Цілі аудиторського завдання вказують, для чого воно призначене.

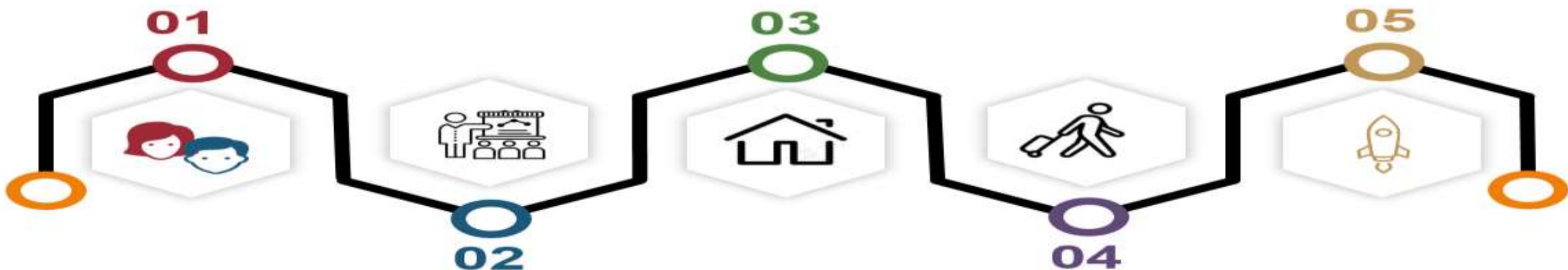

Визначення питань аудиту та обсягів (масштабу) аудиту

Для визначення важливих для аудиту питань слід відповісти на такі питання:

Наскільки сильно
це впливає на
результати
досліджуваної
діяльності?

Чи є це сферою
підвищених
ризиків?

Чи пов'язано це зі
значними
матеріальними
активами?

Чи здатен аудит
покращити
результативність,
підзвітність чи
ефективність?

Це проблеми
сьогодення чи
майбутнього?
Наскільки ними
цікавляться
керівництво чи
громадськість?

Основні ризики, пов'язані з процесом оформлення та видачі дозволів на розміщення рекламних засобів

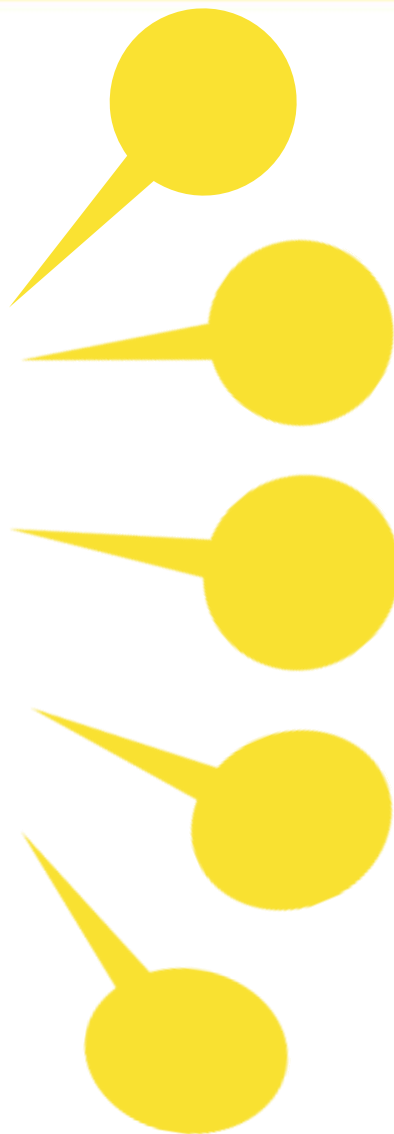
(на прикладі пілотного проекту з аудиту ефективності в КМДА):

- Несвоєчасна реєстрація заяв про надання дозволу на розміщення рекламних засобів призводить до **затягування процесу розгляду та видачі дозволів та, як наслідок, недоотримання бюджетом м. Києва грошових коштів.**
- Ненадання або несвоєчасне надання дозвільних справ на погодження **унеможлиблює видачу документів дозвільного характеру в терміни, встановлені нормативно-правовими актами.**
- Несвоєчасна підготовка та затримка в погодженні проектів розпоряджень виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) на надання дозволу на розміщення рекламних засобів **може призводити до недоотримання коштів бюджетом.**

Питання аудиту повинні відповідати певним вимогам:

відповідати цілі аудиту, бути орієнтованими на розкриття причин існування проблеми;

чіткими та лаконічними, не містити неточних чи двозначних трактувань

повинні базуватися на проведеній попередній оцінці ризиків

не повинні дублюватися та повторюватися, бути обмеженими до 4-6 питань

бути такими, що їх можна дослідити в межах внутрішнього аудиту з урахуванням наявних ресурсів і відведеного часу

Неправильне визначення питань або визначення неправильних питань неминуче призведе до того, що внутрішні аудитори будуть рухатися в невірному напрямку.

Якщо питання і підпитання розроблені з урахуванням *проблемних аспектів діяльності та результатів аналізу ризиків*, внутрішні аудитори можуть заощадити час, уникаючи збору і аналізу менш релевантної інформації.

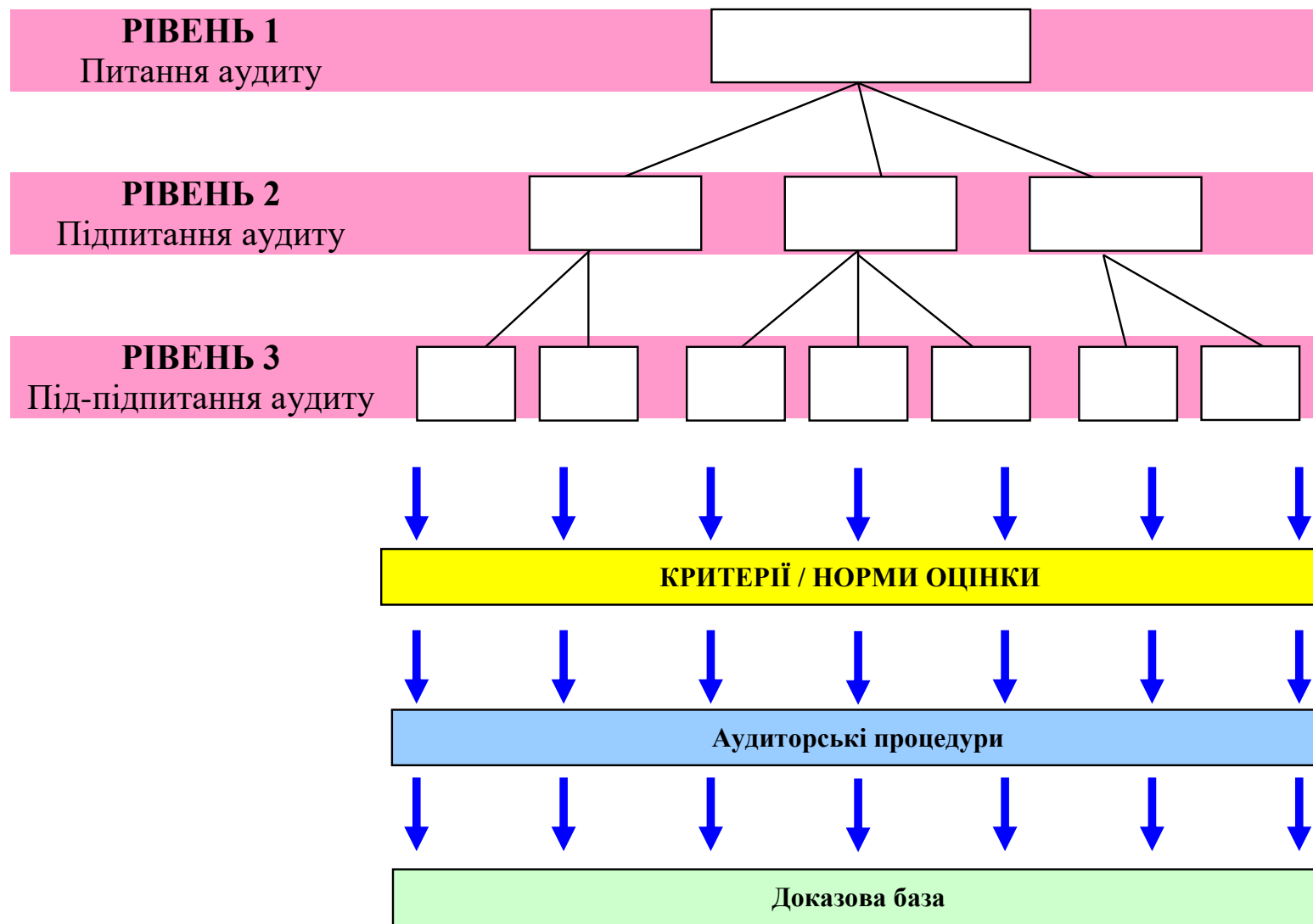
Належним чином сформульовані питання є основою для визначення критеріїв оцінки та вибору методів збору даних.

Цими питаннями керуються при проведенні аудиту під час збору та аналізу даних. Важливо, щоб такі питання були обґрунтованими і актуальними.

Примірна схема деталізації аудиторського дослідження

Проведення оцінки ефективності не передбачає і не має на меті одночасне охоплення та всебічне вивчення всіх аспектів економічності, ефективності та результативності.

Під час його проведення скоріше розглядаються певні проблеми, пов'язані з економічністю, ефективністю або результативністю, або їх комбінацією, виходячи з виявлених ключових ризиків і потреб керівництва

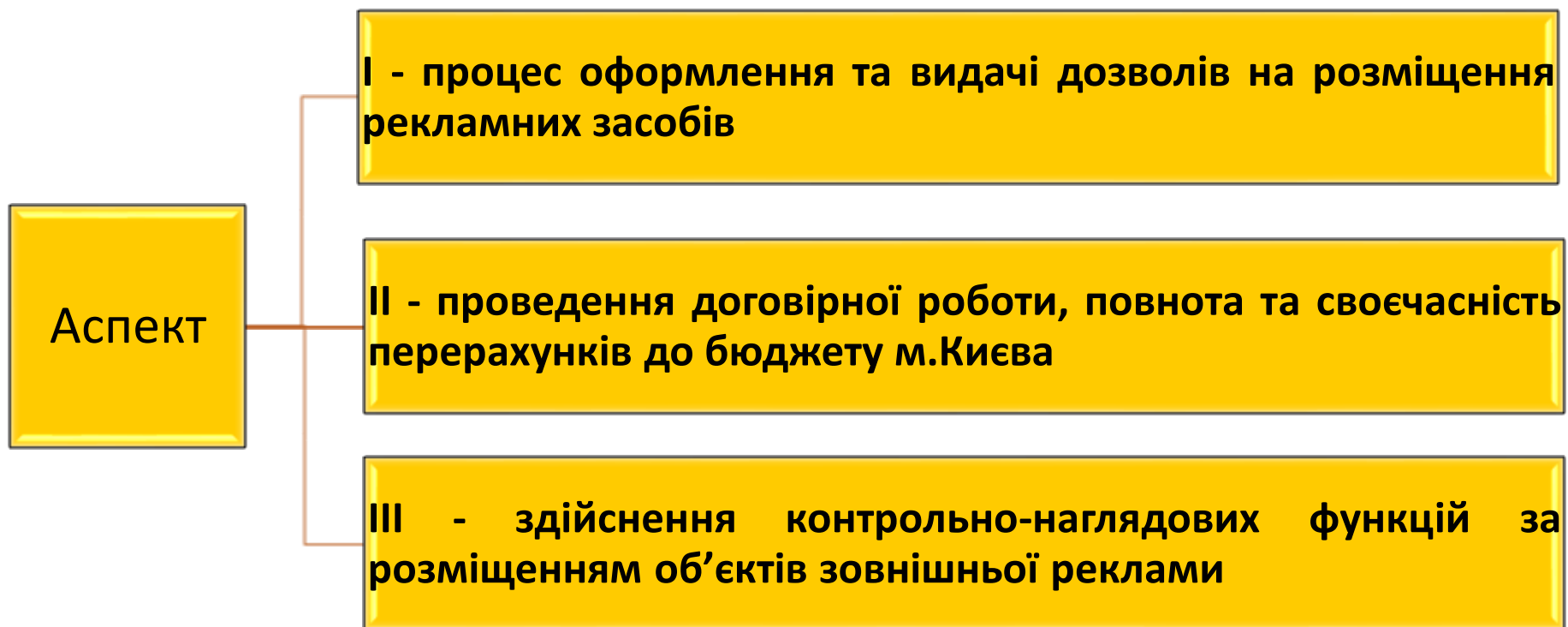
Визначення обсягів (масштабу) аудиторського завдання

Оцінюючи діючу систему розміщення рекламних засобів, зосереджено увагу на таких аспектах:

(на прикладі пілотного проекту з аудиту ефективності в КМДА)

Обмежувальні фактори дослідження

(на прикладі пілотного проекту з аудиту ефективності в КМДА):

- Дослідження зосереджено на якості надання адміністративних послуг з видачі дозволів на **розміщення зовнішньої реклами**.
- Проведення дослідження та підготовка рекомендацій здійснювались виходячи із того, що **строк видачі дозволу** на розміщення реклами становить **10 робочих днів** як це визначено постановою Уряду.
- Дослідження базуються на інформації, отриманій в процесі **аналізу інформації, документальної перевірки, інтерв'ювання** тощо.
- Кількісний аналіз та вивчення статистичних даних щодо виявлених рекламних засобів, розміщених з порушенням законодавства про рекламу, здійснено **за період з серпня 2015 по червень 2016 року**.
- Фактичні обстеження рекламних засобів проведені **вибірковим методом, зокрема стосовно наземних та фасадних рекламних конструкцій** (щити, лайпостери, телевізійні екрани, рекламні вивіски, банери, панно, кронштейни).

“Аудиторська лійка”

Для чого потрібні критерії оцінки?

01

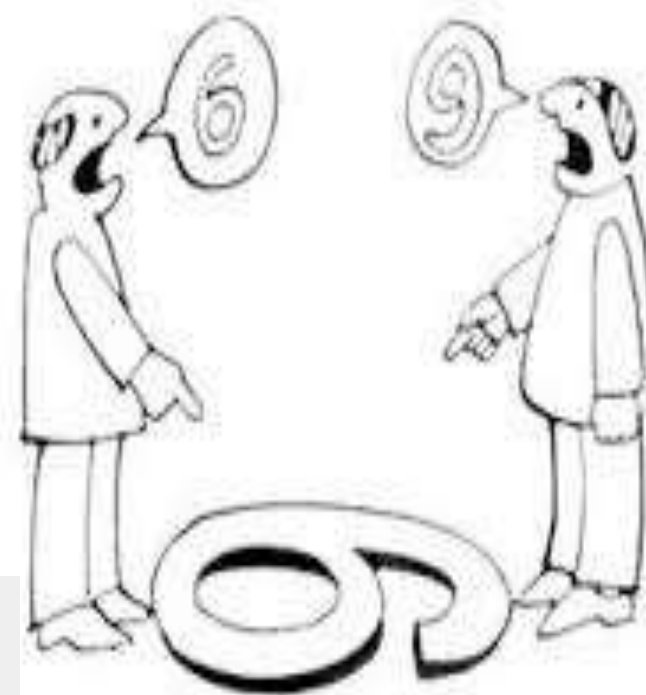
Аудитору потрібний інструмент
вимірювання

02

Вони попереджують розходження із
керівництвом відносно аудиторських
висновків

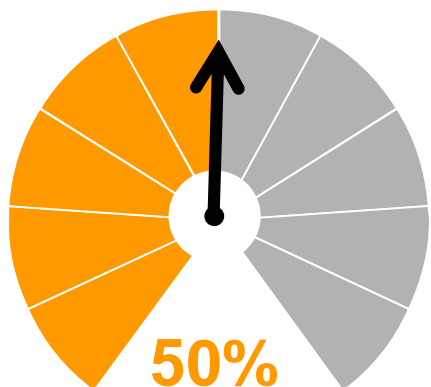
03

Чітке визначення ключових концепцій
в аудиті попереджує неправильне
трактування

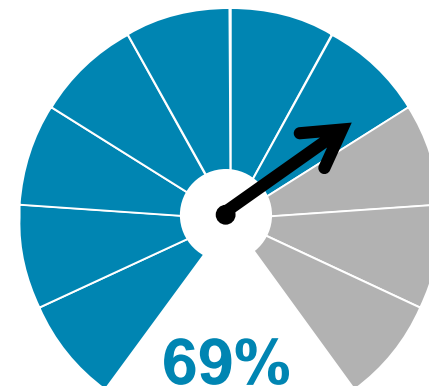

КРИТЕРІЇ АУДИТУ

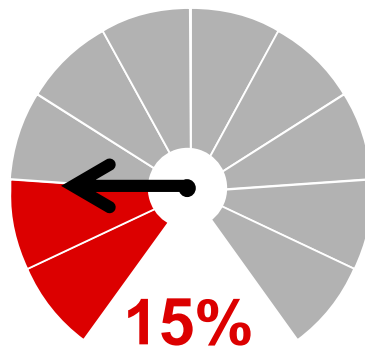

Критерій – це «мірило», за допомогою якого формується думка щодо ефективності здійснення певної діяльності (функції, процесу, програми, адмінпослуги).

Оскільки загальна концепція економічності, ефективності та результативності повинна бути інтерпретована по відношенню до об'єкта аудиту, критерії будуть змінюватися в різних аудиторських дослідженнях, а їх вибір зазвичай залежить від цілей і питань аудиту, а також від професійного судження аудитора.

Критерії визначають необхідний (бажаний) стан або очікування щодо процесу, програми чи операції.

Критерії є основою для оцінки доказів та формування аудиторських знахідок, висновків та рекомендацій.

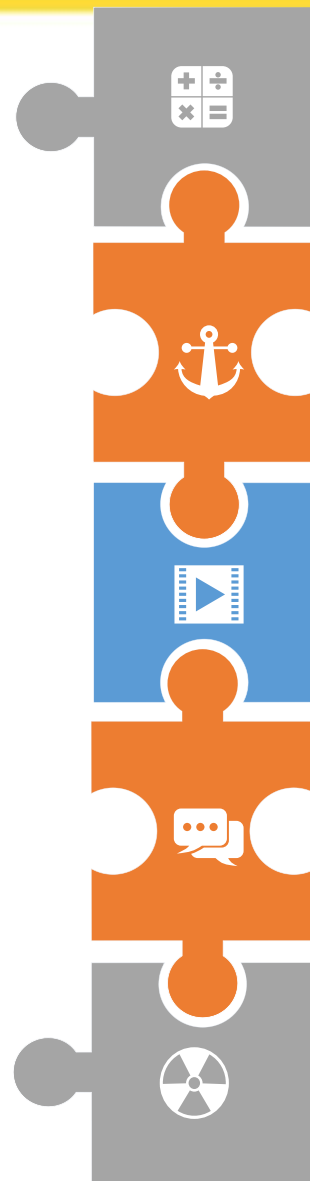
Критерії можуть бути вибрані або розроблені різними способами:

Встановлені в стандартах, які розроблені уповноваженими органами (професійними асоціаціями) або експертами в досліджуваний сфері

Відібрані за результатами бенчмаркінгу (порівняння та використання прикладів (зразків, еталонів) кращої практики у цій сфері)

02

04

01

Визначені в законах чи інших нормативно-правових актах

03

Закріплені в політиках, процедурах чи пріоритетах, встановлених посадовими особами об'єкта аудиту

05

Спеціально колективно розроблені аудиторською групою для вимірювання або оцінки об'єкта аудиту в конкретних обставинах, а також погоджені із керівництвом.

Критерії оцінки якості адміністративних послуг можуть бути:

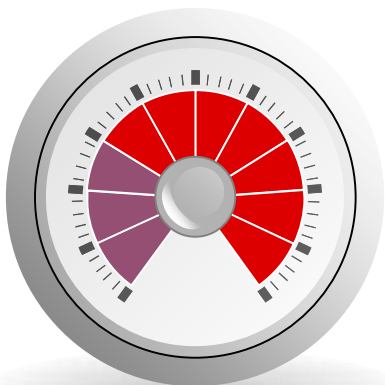
- результативність - задоволення потреби фізичної або юридичної особи в адміністративній послугі;
- своєчасність - надання адміністративної послуги в установлений законодавством строк;
- доступність - фактична можливість фізичних та юридичних осіб звернутися за адміністративною послугою, в тому числі: територіальну наближеність, наявність транспортного сполучення, можливість вільного (безперешкодного) доступу до приміщення, безперешкодне одержання бланків та інших формулярів, необхідних для звернення тощо;
- зручність - урахування інтересів та потреб отримувачів послуг у процесі організації надання адміністративних послуг, у тому числі: можливість вибору способу звернення (наприклад, поштою, електронною поштою тощо), запровадження принципу "єдиного вікна", установлення графіка приймання фізичних та юридичних осіб, удосконалення порядку оплати адміністративної послуги;
- відкритість - безперешкодне одержання необхідної для отримання адміністративної послуги інформації (процедура отримання, перелік необхідних документів, зразки цих документів, розмір плати тощо), яка розміщується на інформаційних стендах в адміністративних органах, на їх веб-сайтах друкується в офіційних виданнях та буклетах та інших джерелах;
- професійність - належний рівень кваліфікації працівників адміністративного органу.

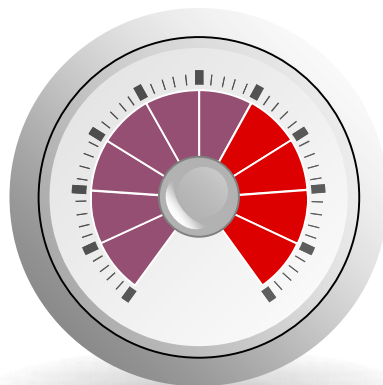
Підпитання аудиту	Змінні	Критерії
1.2. Чи підтверджуються проблеми при укладанні та виконанні договорів на право тимчасового користування місцем для розміщення рекламних засобів?	Ідентичність	Договори на право тимчасового користування місцем для розміщення рекламних засобів містять однакові умови для всіх замовників
	Системність	Після надходження до КП "Київреклама" дозвільних документів за дорученням керівництва вказані документи передаються на опрацювання в договірний відділ
		Працівники договірної бази здійснюють моніторинг бази даних на предмет наявності дозволів та відсутності підписаних екземплярів договорів, та в разі наявності таких випадків повідомляють замовника про необхідність укладення договору
	Розподіл завдань та обов'язків	Бухгалтерський відділ та фінансово-аналітичний відділ кожного дня здійснюють моніторинг дебіторської заборгованості по розрахунках з замовниками та в разі виявлення заборгованості більше 2 місяців бухгалтерський відділ подає інформацію до юридичного відділу для подальшого направлення претензії
		Інспектори відділу обстежень та обліку рекламних засобів перевіряють фактичну наявність рекламних засобів

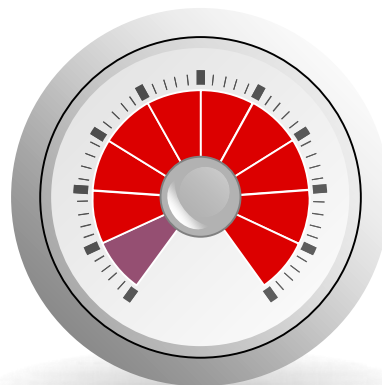
КРИТЕРІЙ 1

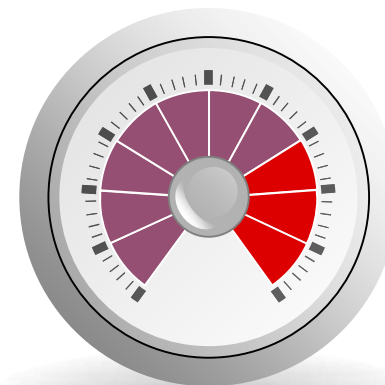
КРИТЕРІЙ 2

КРИТЕРІЙ 3

КРИТЕРІЙ 4

✓ Загальний набір критеріїв/норм оцінки має слугувати внутрішньому аудитору моделлю для порівняння і відображати **ідеальну ситуацію (як повинно бути?)**, з якою буде порівнюватися **реальний стан об'єкта аудиту (як є?)**.

Внутрішнім аудиторам під час визначення критеріїв аудиту необхідно брати до уваги визначені цілі аудиту.

✓ **Адекватні критерії оцінки та надійний аналіз даних – запорука обґрунтованого аудиторського висновку.**

Програма внутрішнього аудиту визначає:

Об'єкт внутрішнього аудиту
(стисла інформація про об'єкт аудиту та причини, які зумовлюють необхідність здійснення внутрішнього аудиту)

Тема внутрішнього аудиту

Цілі внутрішнього аудиту

Питання, що підлягають дослідженню з урахуванням результатів попередньої оцінки ризиків
(ризикові сфери об'єкта аудиту)

Склад аудиторської групи

Найменування структурних підрозділів, підприємств, установ, у яких виконується аудиторське завдання

Обсяг аудиторського завдання

Основні критерії оцінки об'єкта внутрішнього аудиту

Аудиторські прийоми та процедури збору й аналізу інформації
(в розрізі питань, що підлягають дослідженню)

Тривалість виконання аудиторського завдання
(кількість робочих днів на збір аудиторських доказів, їх аналіз й оцінку, документування результатів внутрішнього аудиту, обговорення проекту аудиторського звіту та внесення коректив до нього)

Матриця планування дослідження

Матриця планування - це інструмент для оформлення інформації про те, що буде досліджуватися під час аудиту і як буде проводитися аудит.

Вона також забезпечує структуру для основних компонентів обсягу (масштабу) аудиту.

Така матриця забезпечує загальну структуру процесу планування аудиту, забезпечує дисципліну і з'єднує питання і межі (масштаб) аудиту.

Приклад матриці планування дослідження

РИЗИКОВІ СФЕРИ (ГІПОТЕЗИ АУДИТУ)	МЕТОДИ ЗБОРУ ДАНИХ									КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ	ПІДТВЕРДЖЕНО / НЕ ПІДТВЕРДЖЕНО
	Аналіз статистичної інформації та звітних даних	Аналіз нормативно-правової бази	Перевірка / аналіз документів			Інтерв'ю			Опитування батьків пацієнтів		
			МОЗ України	ДУО "Політехмед"	Медичні заклади	МОЗ України	ДУО "Політехмед"	Медичні заклади			
Ризик (гіпотеза) 1. Недоліки та прорахунки, допущені при формуванні досліджуваного напрямку Бюджетної програми, не забезпечують ключових принципів концепції програмно-цільового методу бюджетування, визначених ст. 20 Бюджетного кодексу, та не дозволяють в повній мірі проводити моніторинг, аналіз та оцінку ступеню досягнення визначених Загальнодержавною програмою державних пріоритетів за цим напрямом											
1.1 мета, визначена у паспорті Бюджетної програми за досліджуваним напрямом, не в повному обсязі відповідає цілям та пріоритетним завданням державної політики у цій сфері, визначеним у Загальнодержавній програмі, в результаті чого поза її межами залишається низка заходів, спрямованих на запобігання дитячій інвалідності		✓	✓							невідповідність мети Бюджетної програми цілям, визначеним Загальнодержавною програмою	+
1.2. завдання у цій частині Бюджетної програми та напрями використання коштів замість визначення переліку конкретних заходів, ще більше звужують, визначені на державному рівні цілі, зводячи їх лише до закупівлі медикаментів та виробів медичного призначення		✓	✓							відсутність у Бюджетній програмі конкретних заходів та етапів виконання завдань	+
1.3. результативні показники за досліджуваним напрямом не відображають ступінь досягнення поставленої мети, отже не можуть використовуватися для оцінки ефективності цього напрямку Бюджетної програми, як того вимагає п. 5-6 ст. 20 Бюджетного кодексу		✓	✓							невідповідність результативних показників вимогам наказу Мініфіну № 1536	+
1.4. недоліки та прорахунки, допущені при формуванні Бюджетної програми, не дозволяють в повній мірі проводити моніторинг та оцінку ступеню досягнення визначених Загальнодержавною програмою державних пріоритетів за досліджуваним напрямом		✓	✓							відсутність можливості проводити моніторинг та оцінку ступеню досягнення цілей	+
Ризик (гіпотеза) 2. Недостовірне / необґрунтоване визначення реальної потреби у медпрепаратах в цілому по Україні та в розрізі регіонів та окремих медичних закладів має негативний вплив на досягнення мети											
2.1. відсутність єдиного порядку формування, ведення та використання електронного реєстру хворих на гемофілію дітей спричиняє недостовірні та / або необґрунтовані розрахунки потреби у медпрепаратах	✓	✓	✓				✓	✓	✓	відсутність Порядку наявності різних даних щодо кількості хворих дітей різних джерел	+

Приклад матриці планування дослідження (продовження)

2.2. недостатність повної та всебічної інформації серед населення (особливо серед батьків хворих дітей) щодо гемофілії має негативний вплив на своєчасну діагностику, ускладнює процес лікування та не дає змогу хворим дітям вчасно потрапити на диспансерний облік, і, як наслідок, спричиняє недостовірність у визначенні потреби в медпрепаратах								✓	✓	1 випадок діагностування хвороби після першого крововиливу	+
2.3. обмежена кількість діагностичного обладнання та брак реагентів спричиняє відтермінування необхідного лікування та впливає на несвоєчасність потрапляння на диспансерний облік хворої дитини, що має наслідком неврахування (невчасне врахування) таких дітей при розрахунках потреби у медпрепаратах						✓		✓		відсутність діагностичного обладнання в більш ніж половині регіонів	+
2.4. помилки при обчисленні потреби, зумовлені неврахуванням залишків медпрепаратів					✓					1 факт неврахування залишків	-
Ризик (гіпотеза) 3. Несвоєчасне проведення тендерних процедур, розподілів медпрепаратів, порушення термінів їх постачання до закладів лікування призводять до несвоєчасного забезпечення хворих на гемофілію дітей такими медпрепаратами, що, в свою чергу, негативно впливає на загальну якість/своєчасність реалізації процесу											
3.1. несвоєчасне проведення процедури закупівлі медичних препаратів призводить до несвоєчасного їх розподілу між регіональними закладами охорони здоров'я		✓	✓	✓						1 факт несвоєчасного проведення закупівель (пізніше 1 місяця після виділення асигнувань)	+
3.2. порушення термінів розподілу медпрепаратів має наслідком несвоєчасне забезпечення закладів охорони здоров'я такими медпрепаратами		✓					✓			1 факт несвоєчасного здійснення розподілу (пізніше 7 днів після отримання медикаментів)	-
3.3. порушення термінів постачання медпрепаратів свідчить про несвоєчасне забезпечення закладів охорони здоров'я медпрепаратами для лікування хворих на гемофілію дітей				✓			✓			1 факт порушення умов поставки (графіку поставок)	-
Ризик (гіпотеза) 4. Відсутність дієвих механізмів моніторингу та контролю на етапі використання медпрепаратів кінцевим споживачем спричиняє ризик неналежного їх використання та, як наслідок, не забезпечує впевненості у досягненні цілей пріоритетів державної політики у сфері охорони здоров'я (в частині дитячої гемофілії)											
4.1. відсутність / недосконалість зворотного зв'язку між МОЗ України та кінцевим споживачем (хворими дітьми) або їх батьками, недостатня задоволеність споживачів		✓			✓			✓		відсутність зворотного зв'язку низька оцінка рівня лікування батьками хворих дітей (більше 50% батьків)	+
4.2. відсутність єдиного, уніфікованого та визначеного на законодавчому рівні Порядку обліку, використання та списання медичних препаратів для лікування гемофілії (із дієвим механізмом підтвердження фактів списання)		✓							✓	відсутність Порядку відсутність механізмів підтвердження	+

Аудитор одержує аудиторські дані, інформацію, які у подальшому формують доказову базу, шляхом застосування одного або декількох методів аудиту.

Методи аудиту – це сукупність прийомів, використовуваних для дослідження об'єктів внутрішнього аудиту

Методи дослідження

- Під час проведення оцінки ефективності об'єкта внутрішнього аудиту можуть використовуватися дуже різноманітні методи дослідження. Обираючи такі методи, аудитори повинні керуватися цілями та питаннями аудиту.
- Необхідно чітко визначити методи для отримання достатніх, відповідних та надійних аудиторських доказів.

-
- Оцінка ефективності, як правило, поєднує різні методи для отримання даних та підтвердження результатів з різних джерел, а також поєднання якісних та кількісних даних.
 - Така комбінація методів необхідна для отримання достовірних доказів, що підтверджують висновки та рекомендації, а кількісні дані надають можливість демонстрації значущості аудиторських висновків та рекомендацій.

Уникайте ситуації «Аліса в країні чудес»: плануйте так, щоб ви могли знати, **куди ви йдете і для чого (цілі і питання аудиту) та як вам туди дістатися (які дані вам необхідні, щоб відповісти на питання аудиту і де їх взяти)!!!**

